

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
ÎN CHEIERE

21 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte – Talpă Boris,

Judecători – Eremciuc Ghenadie și Daguța Sergiu,

examinând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Antoci Maria în numele inculpatului Trofimov Chiril, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

Trofimov Chiril XXXXX, născut la XXXXX,
originar și locuitor al XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 31.12.2021-01.07.2022;
2. Instanța de apel: 10.08.2022-26.10.2022;
3. Instanța de recurs: 24.03.2023 - 21.03.2024.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 01 iulie 2022, **Trofimov Chiril XXXXX** a fost absolvit de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 179 alin. (1) Cod penal, în legătură cu starea de iresponsabilitate a acestuia.

S-a aplicat în privința lui Trofimov Chiril măsura de constrângere cu caracter medical – internarea la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită (IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie).

Cheltuielile judiciare suportate în prezenta cauză penală au fost lăsate în bugetul de stat.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a stabilit că la data de 10.10.2020, aproximativ la ora 12:30, Trofimov Chiril, acționând cu intenție directă, de comun acord și împreună cu cet. Panfil Maria Radion, fără consimțământul și acordul proprietarului, în mod ilegal, au pătruns în domiciliul cet. Arcușenco Aliona, situat în XXXXX și la solicitarea ultimei de a părăsi

domiciliul au refuzat, astfel încălcând dreptul proprietarei locuinței la inviolabilitatea domiciliului.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, violarea de domiciliu, adică *pătrunderea ilegală în domiciliul persoanei fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cererea ei.*

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia a declarat apel **avocatul Antoci Maria în numele inculpatului Trofimov Chiril**, care a solicitat casarea sentinței, ca fiind neîntemeiată și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Trofimov Chiril să fie achitat.

În motivarea cererii de apel avocatul a invocat că Trofimov Chiril în cadrul urmăririi penale, a depus declarații prin care a explicat organului de urmărire penală împrejurările ce au relevanță cu fapta incriminată prin rechizitoriu, iar drept consecință, vina în săvârșirea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o, afirmând că familia sa este deranjată de vecini și a dorit să se convingă că aceștia nu dispun de vreun aparat, care-l deranjează permanent, dar nicidecum nu a avut intenția de a viola domiciliul celor din urmă.

Totodată, apărătorul a făcut referire și la legislația procesual-penală, considerând necesar de a face trimitere la prevederile alin. (3) art. 8 Cod de procedură penală, care prevede că concluzia despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu poate fi întemeiată pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Reieșind din cele menționate, a considerat că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii, din care motive a considerat că este oportună emiterea unei sentințe de achitare în privința lui Trofimov Chiril învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 179 alin. (1) Cod penal.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2022, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatului Trofimov Chiril în comiterea infracțiunii imputate se confirmă prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de fond și verificate de instanța de apel, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, după cum urmează:

- *declarațiile părții vătămate Arcuşenco Aliona*, care fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că, pe inculpatul Trofimov Chiril îl cunoaște ca vecin. Anterior a avut un conflict îndelungat, deoarece mereu erau certuri între familia acesteia și cetățeanul Trofimov Chiril. La data de 10.10.2020, în jurul orei 00:00 cineva a semnalizat la soneria de la ușă. S-a apropiat de ușă și a întrebat cine sună. Nimeni nu s-a prezentat, dar i-a comunicat ca să deschidă ușa și o să vadă cine este. Nu a deschis ușa, dar l-a sunat pe prietenul său, Iordachi Sergiu și l-a rugat ca să se apropie. Peste jumătate de oră a venit prietenul acesteia, și a auzit că acesta clarifică situația împreună cu Maria Panfil și Trofimov Chiril. După aceasta a deschis ușa și a văzut cum aceștia se certau. Trofimov Chiril l-a dat într-o parte pe Iordachi Sergiu și a intrat brusc în apartament. Ea a luat cățelul în brațe și a intrat într-o odaie închizând ușa, deoarece Trofimov Chiril era foarte agitat și se temea să nu distrugă ceva în apartament. Ulterior, a auzit că în apartament a intrat și Iordachi Sergiu. În acel moment a

deschis ușa și a văzut cum Trofimov Chiril l-a apucat de gât pe Iordachi Sergiu. În acel timp a intrat în apartament și Panfil Maria. A rugat-o ca să o ajute să-i despartă, iar aceasta a refuzat. Iordachi Sergiu i-a împins singur din apartament. După aceasta ea a chemat poliția, care a venit și i-a permis lui Trofimov Chiril să intre în apartament și să verifice dacă există un aparat care îl monitorizează. Trofimov Chiril a aplicat violența față de aceasta și prietenul său, Iordachi Sergiu. Trofimov Chiril i-a comunicat că dorește ca să intre în apartament cu scopul de a vedea dacă nu dispune de un aparat cu care îl monitorizează. Trofimov Chiril i-a deteriorat ușa de la contorul care se află în antreu. Careva pretenții materiale sau morale față de Trofimov Chiril nu are. Ușa a fost deschisă doar după ce prietenul său a dorit să iasă din apartament. Nu cunoaște dacă a mai căutat careva aparate și la alți vecini, dar cunoaște că a inițiat conflicte și cu alți vecini. La moment nu asculta muzică la volum tare ca să-l provoace pe Trofimov Chiril. Are pretenții față de amândoi, deoarece împreună au inițiat conflictul;

- *declarațiile martorului Iordachi Sergiu*, care fiind audiat în ședința de judecată în instanță de fond a declarat că, pe data de 10.10.2020, în jurul orei 00:00 a fost apelat telefonic de către Arcușenco Aliona. Aceasta a declarat că cineva sună la ușa insistent și a rugat să se apropie pe adresa G. Latina. În decurs de jumătate de ora acesta s-a apropiat și s-a ridicat la etajul 13, unde i-a întâlnit pe hol, lângă ascensor, pe Trofimov Chiril și soția acestuia. Au urmat niște altercații și niște replici legate de faptul că aceștia ar fi avut în apartament niște aparate cu care îi urmărea pe inculpat și soția sa. După aceasta, Arcușenco Aliona a auzit niște strigăte în hol și a deschis ușa, iar Trofimov Chiril a intrat în apartament. Acesta a încercat să-l strângă de gât, iar ca ripostă încerca să-l scoată din apartament și se opunea. Soția inculpatului, la fel a intrat în apartament și se uita la ei. Ulterior, l-a scos din apartament pe el și pe soția acestuia. A chemat poliția și aceștia au întreprins măsurile necesare. Deseori Trofimov Chiril o numește cu cuvinte necenzurate pe Arcușenco Aliona. Conflictul are o vechime îndelungată. Trofimov Chiril a dorit insistent ca să intre în apartament pentru a vedea dacă au aparate cu care îl monitorizează. Când a fost telefonat de către Arcușenco Aliona, i-a comunicat că cineva sună insistent la ușa. A scris de mai multe ori cerere la poliție dar nu s-a soldat cu nici un răspuns. Când se afla în interiorul apartamentului acesta le-a solicitat ca ambii să părăsească apartamentul, însă fără nici un rezultat;

- *conținutul raportului de expertiză judiciară nr. 202135A0123 din 21.06.2021* prin care s-a solicitat internarea cet. Trofimov în cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie pentru efectuarea expertizei de staționar;

- *conținutul raportului de expertiză judiciară nr. 202136S0073 din 30.11.2021* conform căruia s-a constatat că cet. Trofimov Chiril XXXXX, născut la XXXXX, manifestă o stare patologică delirantă, persistentă, de intensitate psihotică: „Tulburare delirantă organică asemănătoare cu schizofrenia”, nu este apt de a percepe just împrejurările ce au importanță pentru cauza penală, din care motiv experții judiciari pledează ca ultimul să fie recunoscut drept iresponsabil.

În continuare, instanța a respins argumentul apărării expus în cererea de apel precum că inculpatul urmează să fie achitat, deoarece acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii, fiind apreciat ca declarativ, deoarece în ședința de judecată cu certitudine s-a stabilit că faptele inculpatului Trofimov Chiril conțin toate semnele și elementele calificative ale componenței infracțiunii stabilite la art. 179 alin. (1) Cod penal, și anume, pătrunderea

ilegală în domiciliul persoanei fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cererea ei.

Astfel, cu referire la infracțiunea discutată, s-a notat că obiectul juridic special al infracțiunii examinate este format din relațiile sociale cu privire la realizarea, în conformitate cu art. 29 din Constituție, a dreptului la inviolabilitatea domiciliului.

Latura obiectivă a violării de domiciliu include fapta prejudiciabilă care ia forma acțiunii sau inacțiunii. Această acțiune sau inacțiune se prezintă sub oricare din următoarele modalități, realizate în raport cu domiciliul: 1) pătrunderea ilegală, fără consimțământul victimei; 2) rămânerea ilegală, fără consimțământul victimei; 3) refuzul de a-l părăsi, la cererea victimei; 4) perchezițiile sau cercetările ilegale.

Prin pătrundere ilegală se înțelege introducerea, contrară legii, a făptuitorului cu întreg corpul în spațiul în care victima își are domiciliul. Pentru existența infracțiunii nu interesează modul și metodele folosite de făptuitor pentru a pătrunde în domiciliul victimei (escaladare, înșelăciune etc.) și nici dacă pătrunderea are loc pe față ori pe ascuns.

Prin rămânere ilegală se are în vedere situația când pătrunderea a fost realizată legal, însă rămânerea în continuare în domiciliul victimei este indezirabilă pentru aceasta, dobândind astfel caracter ilegal.

Reieșind din prevederile alin. (2) art. 29 din Constituție, pătrunderea sau rămânerea în domiciliul unei persoane, fără consimțământul acesteia, nu poate fi considerată ilegală, dacă este săvârșită: a) pentru executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești; b) pentru înlăturarea unei primejdii care amenință viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane; c) pentru prevenirea răspândirii unei epidemii.

În cazul refuzului de a părăsi domiciliul la cererea victimei, este necesară stabilirea următoarelor condiții: a) prezența făptuitorului în spațiul destinat domiciliului (situația premisă); b) pătrunderea anterioară în domiciliu să aibă caracter ilegal sau legal; c) să existe o cerere categorică și expresă a victimei, adresată făptuitorului, de a părăsi domiciliul; d) să nu fie prezente excepțiile prevăzute la alin. (2) art. 29 din Constituție.

Infracțiunea de violare de domiciliu este o infracțiune formală. După caz ea se consideră consumată din momentul: pătrunderii sau rămânerii ilegale în domiciliul persoanei, fără consimțământul acesteia; refuzului de a părăsi domiciliul la cererea persoanei; începerii efectuării perchezițiilor sau cercetărilor ilegale.

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la art. 179 Cod penal se caracterizează prin intenție directă. Motivele infracțiunii se pot exprima în: curiozitate, interes material, gelozie, răzbunare etc.

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani.

Raportând cele invocate în apelul declarat de avocatul Antoci Maria în interesele inculpatului Trofimov Chiril la materialele cauzei penale, instanța de apel a concluzionat că argumentele invocate de apărare nu și-au găsit confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale, motiv pentru care a respins solicitarea privind pronunțarea unei soluții de achitare, ca fiind nefondată.

Cât privește stabilirea pedepsei penale inculpatului, s-a relevat că prima instanță corect a aplicat prevederile art. 23 alin. (1) Cod penal coroborate cu art. 99, 100 Cod penal și art. 499

alin. (1) Cod de procedură penală, și întemeiat a considerat necesar de a-l absolvi pe Trofimov Chiril de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 179 alin. (1) Cod penal, în legătură cu iresponsabilitatea acestuia.

Or, potrivit art. 23 alin. (1) Cod penal, nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanței de judecată, pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, prevăzute de prezentul cod.

Totodată, în conformitate cu art. 99 Cod penal, persoanelor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală în stare de iresponsabilitate sau care au săvârșit asemenea fapte în stare de responsabilitate, de responsabilitate redusă, dar, până la pronunțarea sentinței sau în timpul executării pedepsei, s-au îmbolnăvit de o boală psihică, din care cauză ele sunt incapabile să-și dea seama de acțiunile lor sau să le dirijeze, instanța de judecată poate să le aplice următoarele măsuri de constrângere cu caracter medical, care se îndeplinesc de către instituțiile curative ale organelor de ocrotire a sănătății: a) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită; b) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

În același timp, prevederile art. 101 alin. (1) Cod penal, prescriu că internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită poate fi aplicată de către instanța de judecată unui alienat care, din cauza stării psihice și a caracterului faptei prejudiciabile săvârșite, are nevoie de îngrijire spitalicească și de tratament în condiții de supraveghere obișnuită.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs de către **avocatul Antoci Maria în numele inculpatului Trofimov Chiril**, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat de sub învinuirea înaintată. În argumentarea recursului, partea apărării a preluat aceleași argumente formulate în apel (*a se vedea pct. 2 din prezenta încheiere*).

4.1. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului depus de partea apărării, și a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a pronunțat o hotărâre legală și pe deplin motivată.

5. Examinând admisibilitatea recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Conform prevederilor Legii nr. 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție*), art. XI alin. (3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de examinare a admisibilității recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei Legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În speță, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (*în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*) și a declarat recursul în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală (*în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), instanța de recurs, examinând admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, este în drept să declare recursul inadmisibil în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală (*în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023*), instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute la art. 427 invocate în recurs.

Cât privește alegațiile formulate în cererea de recurs, completul de judecată constată că aceasta este bazată pe dezacordul cu soluțiile instanțelor de fond privind stabilirea vinovăției inculpatului în comiterea faptei incriminate, insistându-se pe lipsa unor probe pertinente, concludente și utile care ar dovedi vinovăția lui Trofimov Chiril în comiterea faptei de violare de domiciliu.

În acest context, se reține că în corespundere cu cerințele art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs atestă că, instanța de apel a respectat prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală, s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar soluția acesteia se întemeiază pe o motivare convingătoare și pe deplin argumentată.

Mai mult, din materialele dosarului rezultă, că instanța de apel la examinarea cauzei, a ținut seama în deplină măsură de prevederile art. 27, 99 - 101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate, le-a verificat minuțios, dându-le o reapreciere proprie, justă, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblul lor au confirmat vinovăția inculpatului, fiind stabilit cu certitudine că anume Trofimov Chiril împreună cu cet. Panfil Maria XXXXX, la 10.10.2020, fără consimțământul și acordul proprietarului, au pătruns în domiciliul cet. Arcușenco Aliona, situat în XXXXX și la solicitarea ultimei de a părăsi domiciliul au refuzat.

Deși recurenta afirmă în mod generic că în prezenta cauză nu au fost administrate probe concludente și pertinente care să demonstreze vinovăția lui Trofimov Chiril, totuși completul de judecată susține că instanța de apel, și-a întemeiat decizia de menținere a sentinței de condamnare, în baza probelor administrate de către acuzatorul de stat cu concursul circumstanței că condamnarea este justificată „*în afara oricăror dubii rezonabile*” (hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978).

În context, cu oportunitatea consolidării unui proces echitabil, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, nu o singură dată s-a conturat standardul „*dincolo de orice îndoială rezonabilă*”, care presupune că pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Existența unor probe dincolo de

orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să înlăture dubiul (hotărârea Bragadireanu contra României, 06 decembrie 2006; hotărârea Orhan contra Turciei din 18 iunie 2002).

Având drept reper cele reflectate mai sus în coraport cu lucrările instanței de apel, se atestă că această instanță a acordat o atenție sporită materialelor prezentei cauze penale, înlăturând justificat și prin argumente temeinice alegațiile apărătorului inculpatului privitor la nevinovăția celui din urmă.

Pe cale de consecință, instanța de recurs reiterează că motivarea pe care instanța de apel a formulat-o o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere și cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37) a hotărârii în *cauza Albert vs. România din 16.02.2010*, a indicat că art. 6 §1 din Convenție deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument în parte, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale, fapt ce determină inutilitatea expunerii lor repetate în prezenta decizie.

Ținând cont de cele punctate în prezenta încheiere, completul de judecată conchide că instanța de apel nu a admis nici o eroare de drept, care ar constitui temei de a interveni în decizia contestată și că argumentele recurente nu și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar din aceste considerente se impune soluția de inadmisibilitate a recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

6. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală (*în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul Antoci Maria în numele inculpatului Trofimov Chiril împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui **Trofimov Chiril XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu